

JOE ABERCROMBIE

Before They Are Hanged

**THE FIRST LAW
BOOK TWO**

DŽO ABERKROMBIJS

Pirms tie pakārti

TRILOĢIJA "PIRMAIS LIKUMS"
OTRĀ GRĀMATA



IZDEVNIECĪBA
PROMETEJS

UDK 821.111-3

Ab460

Joe Abercrombie

The Blade Itself

Copyright © 2006 by Joe Abercrombie

The moral right of the author has been asserted.

All rights reserved.

Translation copyright © 2019

First published by Gollancz, London

Šis ir daiļliteratūras darbs. Visas personas, organizācijas un notikumi, kas aprakstīti šai romānā, ir autora iztēles auglis.

Visas šī darba tiesības ir aizsargātas. Izdevumu reproducēt, kopēt vai citādi pavairot un izplatīt bez apgāda rakstiskas atļaujas ir aizliegts.

Izdevniecība Prometejs

SIA Prometejs AB, Tīlta ielā 20

www.prometejs.lv

No angļu valodas tulkojusi *Santa Linkuma*

Redaktore *Kristīne Zute*

© Tulkojums latviešu valodā, izdevniecība *Prometejs*

ISBN 978-9934-553-40-0

Grāmata iespiesta SIA Jelgavas tipogrāfija

1. DAĻA

*"Mums ir jāpiedod saviem
ienaidniekiem, bet ne pirms
tie pakārti."*

Heinrihs Heine

Lielā Vienādotāja

Nolāpītā migla. Tā lien acīs, un tu neredzi tālāk par dažiem soļiem sev priekšā. Tā lien ausīs, un tu neko nedzirdi, bet — kad dzirdi, tad nesaproti, no kuras puses skaņa nāk. Tā lien degunā, un tu nevari saost neko, izņemot slapjumu un drēgnumu. Nolāpītā migla. Izlūka lāsts.

Pirms dažām dienām viņi bija šķērsojuši Baltteci un no ziemeļiem ienākuši Anglandē, un visu ceļu Dzinējs bija bijis kā uz adatām. Ja neskaita Trejkoku, neviens no viņiem nekad agrāk nebija šķērsojis Ziemeļu robežu. Varbūt vienīgi izņemot Drūmo. Viņš nestāstīja, kur ir pabijis.

Viņi pagāja garām dažām nodedzinātām saimniecībām un kādam tukšam ciemam. Lielām un stūrainām Savienības ēkām. Viņi bija redzējuši vīru un zirgu pēdas. Lērumu pēdu, taču vīrus — nekad. Tiesa gan, Dzinējs zināja, ka Betods nav tālu, jo viņa armija bija izpletusies pa šo zemi, meklējot nodedzināmas pilsētas, zogamu pārtiku un nokaujamos ļaudis. Visādas negantības. Viņam visur būs izlūki. Ja Dzinēju vai kādu no pārējiem noķers, šie nonāks atpakaļ zem dubļiem, un ne jau taisnā ceļā. Par asiņaino krustu, uz piķiem uzdurtām galvām un visu pārējo Dzinējs nemaz nebrīnītos.

Visdrīzāk viņi būtu pagalam arī tad, ja viņus notvertu Savienība. Dzinējs nepavisam negaidīja, ka tie šķērdēs laiku, mēģinot atšķirt draudzīgu ziemeļnieku no nedraudzīga. Tā nu tas bija, ka dzīve ir briesmu pilna. Ar to pietika, lai padarītu nervozu katru, bet Dzinējs bija tramīgs arī vismiermīlīgākajos laikos.

Tāpēc nebija grūti saprast, ka migla, tā teikt, bēra brūcē sāli.

Ložņāšana biežajā gaisā bija uzdzinusi viņam slāpes, tāpēc Dzinējs pa dubļainu taku caur krūmiem izlavierēja uz to pusi, kur dzirdēja čalojam upi. Krastā viņš nometās ceļos. Zeme bija gluma no trūdiem un kritušām lapām, bet Dzinējam nešķita, ka druskai dubļu vairs ir kāda nozīme — viņš jau tāpat bija tik netīrs, cik nu viens cilvēks var būt. Vīrs iesmēla plaukstās ūdeni un padzērās. Vējelis lejā aiz kokiem stumdīja te retākus, te biežākus miglas vālus. Tad Dzinējs to ieraudzīja.

Viņš gulēja uz vēdera, kājas ūdenī, rumpi atbalstījis pret krastu. Pārsteigti un satriekti abi kādu brīdi blenza viens otrā. Šim no muguras slējās gara kārts. Nolauzts šķēps. Tad Dzinējs aptvēra, ka cilvēks ir miris.

Viņš izsplāva ūdeni un pielavījās tuvāk, uzmanīgi skatīdamies visapkārt, vai nemanīs kādu, kas gaida izdevību ielaist asmeni mugurā arī viņam. Tas bija apmēram divus dučus gadu veca vīrieša liķis. Gaišiem matiem, brūnām asinīm uz pelēkajām lūpām. Tam mugurā bija ar mitrumu piesūkusies stepēta jaka, kādu mēdz nēsāt zem bruņukrekla. Tad jau karavīrs. Varbūt atpalicis no savējiem un tāpēc nožmiegts. Bez šaubām, Savienības vīrs, taču miris neizskatījās necik atšķirīgs ne no Dzinēja, ne kāda cita. Visi miroņi izskatās diezgan līdzīgi.

“Lielā Vienādotāja,” Dzinējs pie sevis nočukstēja, jo bija domīgā noskaņojumā. Tā to dēvē kalnieši. Tā viņi dēvē nāvi. Nāve nolīdzina visas atšķirības. Gan nosauktus vīrus, gan niecības, vai tie ziemeļi, vai dienvidi. Beigās tā noķer visus un pret visiem izturas vienādi.

Izskatījās, ka šis bijis beigts ne ilgāk par pāris dienām. Tas nozīmēja, ka ļaudis, kas to nogalināja, joprojām var būt tuvumā, un tāpēc Dzinējs sāka uztraukties. Tagad migla šķita skaņu pilna. Tikpat labi kaut kur aiz redzesloka varēja gaidīt simt karlu. Tikpat labi tikai upe skalojās pret krastiem. Dzinējs pameta gulošo liķi un ielavījās kokos, kur pieliecies no viena stumbra skrēja pie nākamā, kas iznira no dūmakas.

Viņš gandrīz paklupa aiz vēl viena liķa, kas bija pa pusei ierakts lapu kaudzē guļus ar ieplestām rokām. Viņš pagāja garām vēl vienam, kurš ar pāris bultām sānos nokritis uz ceļiem ar seju dubļos un pakaļu gaisā. Nāvē nekāda cienīguma nav, un tas ir fakts. Dzinējs sāka steigties,

jo dedzīgi gribēja atgriezties pie pārējiem un izstāstīt par redzēto. Ļoti gribējās tikt prom no līķiem.

Protams, Dzinējs tos bija redzējis blāķiem, vairāk nekā vajadzētu, taču to tuvumā nekad nebija juties ērti. Pataisīt cilvēku aukstu bija viegli. Viņš zināja tūkstoš veidu, kā to izdarīt. Taču, kad tas izdarīts, atpakaļceļa vairs nav. Vienubrīd tas ir cilvēks, pilns cerību, domu un sapņu. Cilvēks ar draugiem, ģimeni un dzimteni. Nākamajā mirklī viņš ir dubļi. Tas lika Dzinējam atcerēties par visiem kautiņiem, kuros iekūlies, visām kaujām un cīņām, kurās viņš piedalījies. Ienāca prātā, ka viņam paveicies, ka joprojām elpo. Muļķīgi paveicies. Ieģidās, ka veiksmē var nebūt mūžīga.

Nu jau viņš gandrīz skrēja. Neuzmanīgs. Kūlās pa miglu kā tāds nepieredzējis puisēlis. Nenogaidīja, neizošņāja gaisu, neieklausījās. Nosauktam vīram, izlūkam, kurš krustu šķērsu izstaigājis visus Ziemeļus, vajadzētu būt vairāk prāta, taču modrību nevar saglabāt visu laiku. Viņš pat nemanīja, kas tuvojas.

Kaut kas spēcīgi ietriecās sēnā un nogāza viņu gar zemi. Dzinējs rāpus mēģināja piecelties, taču kāds viņam iespēra. Viņš cīnījās, bet uzbrucējs, draņķis, bija baismīgi stiprs. Pirms paguva ievilkta elpu, Dzinējs jau bija uz muguras dubļos, un pats vien vainīgs. Pats un miroņi, un migla. Ap kaklu sakļāvās plauksta un sāka spiest ciet elpu.

“Gurg!” viņš iegārdzās, mēģinādams plaukstu atraut, un domāja, ka pēdējā stundiņa klāt. Tagad viņa cerības pārvērtīsies dubļos. Lielā Vienādotāja beidzot atnākusi arī pēc viņa...

Tad pirksti mitējās spiest.

“Dzinēj?” kāds pie auss teica. “Tas tu?”

“Gurg!”

Roka atlaida rīkli, un Dzinējs ievilkta elpu. Juta — kāds viņu pacel aiz mēteļa. “Jupis rāvis, Dzinēj! Es būtu varējis tevi nožmiegt!” Tagad viņš šo balsi labi pazina. Tas sūdabralis, Melnais Dovs. Dzinējs bija aizkaitināts, ka gandrīz ticis nožņaugts, un reizē stulbi laimīgs, ka joprojām ir dzīvs. Viņš dzirdēja, kā Dovs par viņu smeļ. Skarbus smieklus, kas izklausījās pēc kraukļa ķērcieniem. “Tev viss labi?”

“Esmu sagaidīts arī draudzīgāk,” Dzinējs ķerkstēja, joprojām no visa spēka pūlēdamies atgūt elpu.

“Uzskati, ka tev ir paveicies, jo es būtu varējis tevi sagaidīt nedraudzīgāk. Krietni. Noturēju tevi par vienu no Betoda izlūkiem. Man likās, ka esi kaut kur tālāk ielejā.”

“Kā redzi,” viņš čukstēja, “neesmu vis. Kur pārējie?”

“Uzkalniņā virs šīs nolāpītās miglas. Skatās apkārt.”

Dzinējs pameta galvu atpakaļ uz to pusi, no kuras atnācis. “Tur ir miroņi. Kaudzēm.”

“Kaudzēm, saki?” Dovs pārjautāja, it kā Dzinējs nezinātu, kā kaudze liķu izskatās. “Ha!”

“Nu, labi, vismaz krietni padaudz gan. Izskatās pēc Savienības kritušajiem. Izskatās, ka te bijis cīniņš.”

Melnais Dovs iesmējās atkal. “Cīniņš? Tev izskatās?” Dzinējs nesaprata, ko Dovs ar to grib teikt.

“Sūdu būšana,” viņš noteica.

Visi pieci stāvēja uzkalniņā. Migla bija izklidusi, taču Dzinējs gandrīz vēlējās, kaut tā nebūtu. Tagad viņš skaidri saprata, ko Dovs ir gribējis teikt. Visa ieleja bija pilna kritušajiem. Viņi bija izkaisīti augstu nogāzēs, iestrēguši starp klintīm, izplājušies irbullenēs. Viņi gulēja zālē ielejā kā no maisa izbirušas naglas, krustu šķērsu pakrituši uz brūnā dubļainā ceļa. Upes krastā bija saguluši kaudzē. No pēdējām miglas vērpētēm spraucās ārā rokas, kājas un salauzti ieroči. Viņi bija visur. Lēkdamas no vienas maltītes pie nākamās, sakliedzās vārnas. Vārnām tā bija laba diena. Bija pagājis krietns laiks, kopš Dzinējs redzējis īstu karalauku, un tas atsaucā prātā nepatīkamas atmiņas. Šausmīgi nepatīkamas.

“Sūdu būšana,” viņš atkārtoja. Nevarēja izdomāt, ko citu teikt.

“Laikam Savienība maršējusi pa šo ceļu.” Trejkoks bija nopietni saraucis pieri. “Laikam bija steigušies. Mēģinājuši noķert Betodu nesagatavotu.”

“Izskatās, ka nebūs īpaši uzmanīgi izlūkojuši,” ducināja Tuls Duru. “Izskatās, ka Betods šos pārsteidzis.”

“Varbūt bija migla,” ieminējās Dzinējs, “kā šodien.”

Trejkoks paraustīja plecus. “Varbūt. Šis tam ir īstais gadalaiks. Katrā gadījumā viņi bija uz ceļa, gāja ierindā un bija noguruši no garā gājiena. Betods uzbruka no šejienes un no turienes ielejas malā. Vispirms ar bultām, lai tos iztrenkātu, tad ar karliem, kas aurodami un gatavi slaktiņam nāca lejā no augstienes. Man domāt, Savienība salūza ātri.”

“Riktīgi ātri,” noteica Dovs.

“Un tad sekoja slaktiņš. Visa ceļa garumā. Slazdā pie ūdens. Nav daudz, kur bēgt. Vīri mēģina novilkt bruņas, cenšas pārpeldēt upi ar bruņām mugurā. Drūzmējas un rāpjas viens otram pāri, kamēr visapkārt krīt bultas. Varbūt daži no viņiem tika līdz pat mežam, lūk, tur, bet, pazīstot Betodu, viņš būs tur paslēpis dažus jātņiekus gatavībā nolaižīt šķīvi tīru.”

“Jupis,” juzdamies vairāk nekā tikai šķērmi, noteica Dzinējs. Viņam pašam bija gadījies pabūt zaudētāju pusē, un atmiņas par to nepavisam nebija laimīgas.

“Gludi kā pa diedziņu,” noteica Trejkoks. “Visu cieņu Betodam, tam maitasgabalam. Viņš savu darāmo zina tik labi kā neviens cits.”

“Tad jau ar to viss beidzas, vadon?” jautāja Dzinējs. “Betods jau ir uzvarējis?”

Trejkoks lēni un apdomīgi nogrozīja galvu. “Dienvidnieku ir daudz. Šausmīgi daudz. Vairākums dzīvo pāri jūrai. Runā, ka tur tos nemaz nevar saskaitīt. Cilvēku vairāk nekā koku Ziemeļos. Var paiet kāds laiks, līdz tie līdz šejieni tiks, taču viņi nāks. Šis ir tikai sākums.”

Dzinējs noraudzījās slāpajā ielejā uz visiem šiem miroņiem, kas sakrituši kaudzēs, izplājušies un saļimuši uz zemes, tagad tikai barība vārnām. “Šiem tas nav nekāds labais sākums.”

Dovs sarullēja mēli un nosplāvās, cik nu skaļi varēja. “Iedzīti sprostā un noslaktēti kā tāds aitu bars! Tu gribi nomirt šitā, Trejkok? Ko? Gribi biedroties ar tādiem? Stulbā Savienība! Neko nejēdz no kara!”

Trejkoks palocīja galvu. “Tad, man domāt, mums būs viņiem šis tas jāiemāca.”

Pie vārtiem notika liela stumdišanās. Tur bija izdēdējušas izsalkuša paskata sievietes. Skrandaini, netīri bērni. Tur bija jauni un veci vīri, salīkuši zem smagām mantu nastām. Dažiem bija mūļi vai stumjami ratiņi, piekrauti pilni ar šķietami nekam nederīgām lietām. Koka krēsliem, skārda katliem, zemnieku darbarikiem. Daudziem nebija nekā, izņemot izmisumu. Dzinējs sprieda, ka tā vienmēr pietiek pārpārēm.

Ar saviem augumiem un krāmiem tie bija aizsprostojuši ceļu. Ar savu lūgšanos un draudiem — pieskandējuši gaisu. Dzinējs saoda bailes, vircotas kā treknu zupu. Visi bēga no Betoda.

Viņi visai spēcīgi grūstījās — dažs labs spiedās iekšā, citi lauzās ārā, bet visi izmisuši tiecās uz vārtiem, it kā tas būtu mātes pups. Tiesa gan, tādā barā viņi nekur netika. Virs pūļa galvām Dzinējs manīja mirdzam šķēpu galus, dzirdēja saucam skarbas balsis. Priekšā bija karavīri, kas nelaida nevienu pilsētā.

Dzinējs pieliecās pie Trejkoka. “Izskatās, ka viņi neielaiž pat savējos,” viņš čukstēja. “Vadon’, tu domā, ka mūs šie gribēs?”

“Mēs viņiem esam vajadzīgi, un tas ir kā likts. Mēs ar viņiem parunāsim, un tad jau redzēs, vai varbūt tev ir kāda labāka doma?”

“Iet mājās un te nejaukties?” zem deguna nomurdēja Dzinējs, taču sekoja Trejkokam tik un tā.

Viņiem ejot cauri, dienvidnieki blenza, kā ieraudzījuši spoku. Starp viņiem bija maza meitenīte, kas, Dzinējam garāmejojot, skatījās lielām, apaļām acīm, piespiedusi pie krūtīm kādu vecu lupatu. Dzinējs mēģināja pasmaidīt, taču pārāk ilgi viņam bija bijusi darīšana tikai ar skarbiem vīriem un ieročiem vien, tāpēc nekas patīkams tur nevarēja sanākt. Meitene iespiedzās un aizskrēja, un ne viņai vienīgajai bija bail. Ieraugot Dzinēju un Trejkoku, drūzma piesardzīgi un klusi pašķīrās, lai gan ieročus viņi bija atstājuši pie pārējiem.

Abi diezgan viegli nonāca līdz vārtiem, pa retam dabūjuši pagrūst malā tikai vienu vai otru vīru. Tagad Dzinējs redzēja karavīrus, kādu duci, kas rindā nostājušies pie vārtiem, un tie visi izskatījās vienādi. Viņš reti bija redzējis tik smagas bruņas kā šiem — varenas dzelzs plāksnes no galvas līdz kājām, nopulētas žilbinošā mirdzumā; sejas sedza bruņucepures,

un tie stāvēja nekustīgi kā metāla stabi. Dzinējs prātoja, kā ar tādiem cīnīties, ja nu nāktos. Viņš nespēja iedomāties, ka tādiem ko varētu nodarīt bulta vai pat zobens, ja vien nepaveicas trāpīt kādā locītavā.

“Tam vajadzētu cērti vai ko tamlīdzīgu.”

“Ko?” šņāca Trejkoks.

“Neko!” Bija skaidrs, ka tur, Savienībā, viņiem bija dīvains priekšstats par cīnīšanos. Dzinējs sprieda: ja karos uzvarētu spīdīgākā puse, viņi būtu Betodu jau sakapājuši. Žēl tikai, ka tā nemēdz notikt.

Viņu vadonis sēdēja vidū pie maza galdiņa, uz kura bija daži papīra gabali, un izskatījās dīvaināks par visiem pārējiem. Viņam mugurā bija kaut kāda spilgti sarkana jaka. Savāds drēbes gabals, ko valkāt vadonim, sprieda Dzinējs. Ar bultu tādu nokniebt būtu tīrais nieks. Turklāt viņš izskatījās varen jauns tādām darbam. Šim pat bārda vēl nebija lāga sākusī augt, taču lepns par sevi izskatījās tik un tā.

Ar viņu strīdējās plecīgs vīrs netīrā mētelī. Dzinējs piepūlēja dzirdi, mēģinādams saprast Savienības mēlē teikto. “Man te ir pieci bērni,” sacīja zemnieks, “un nekā, ko dot viņiem ēst. Ko jūs man iesakāt darīt?”

Priekšā iespraucās kāds vecis. “Es esmu gubernatora kunga draugs, es pieprasu, lai dodat atļauju —”

Zeņķis neļāva pabeigt sakāmo nevienam. “Man nospļauties, kas ir tavi draugi, un manis pēc tev varētu būt kaut simt bērnu! Ostenhormas pilsēta ir pārpildīta. Virsmaršals Bērs ir pavēlējis ik dienas ielaist tikai divsimt bēgļu, un šorīt mūsu norma jau ir izpildīta. Iesaku jums atgriezties rīt. Agri no rīta.”

Abi vīri stāvēja un blisināja acis. “Jūsu norma?” ierūcās zemnieks.

“Bet gubernatora kungs —”

“Velns jūs parāvis!” saniknots iesaucās jauneklis un uzsita ar dūri pa galdu. “Tikai pakaitiniet mani vēl! Es jūs ielaidīšu. Likšu jūs ievilkst iekšā un pakārt kā nodevējus!”

Ar to šiem abiem pietika, un tie ātri atkāpās. Dzinējs sāka domāt, ka viņam vajadzētu darīt tāpat, taču Trejkoks jau slāja uz galda pusi. Zeņķis caur pieri paglūnēja, it kā abi smirdētu ļaunāk par pāri svaigu sūdu. Dzinējs nebūtu to ņēmis galvā, ja vien par godu šim gājienam nebūtu

nomazgājies. Tik tīrs viņš nebija bijis mēnešiem ilgi. “Ko, sasodīts, vajag jums? Spiegi vai ubagi mums nav vajadzīgi!”

“Tas labi,” skaidru galvu un pacietīgs noteica Trejkoks. “Mēs neesam ne viens, ne otrs. Mans vārds ir Rads Trejkoks. Šis ir Dzinējs. Mēs esam atnākuši runāt ar to, kurš te ir galvenais. Esam nākuši piedāvāt jūsu karalim savu palīdzību.”

“Piedāvāt savu palīdzību?” Zeņķis sāka smīnēt. Pavisam nelāgu smīnu. “Dzinējs, saki? Kāds interesants vārds. Nespēju iedomāties, kā viņš pie tāda ticis” Viņš pasmīkņāja pats par savu asprātību, un Dzinējs dzirdēja iekviķināties arī citus. Viņš sprieda, ka te nu sanācis īsts pakaļu bars — cieši aizdiegtu savās smalkajās drēbēs un spīdīgajās bruņās. Īsts pakaļu bars, bet, pasakot to šiem skaļi, viņš neko neiegūtu. Labi gan, ka Dovu viņi bija atstājuši nopakaļ. Tas, visdrīzāk, jau būtu šo pamuļķi uzšķērdis un panācis, ka galu ņem viņi visi.

Zeņķis paliecās uz priekšu un ierunājās ļoti lēni, kā uzrunādams bērņus. “Bez īpašas atļaujas ziemeļniekiem ieeja pilsētā ir liegta.”

Izskatījās, ka Betoda ielašanās aiz to robežām, armijas slaktiņš un karš dienvidnieku zemē nebija pietiekami īpaši. Trejkoks ara tik tālāk, taču Dzinējs sprieda, ka viņš uzņēmieš darbu akmeņainā zemē. “Mēs neprasām daudz. Tikai pārtiku un guļvietu. Mūsu ir pieci, un visi esam nosaukti vīri, visi veterāni.”

“Viņa majestātei karavīru ir vairāk nekā pietiekami. Tiesa gan, mums pietrūkst dažu mūļu. Varbūt vēlaties nest mūsu mantas?”

Trejkoka pacietība bija izslavēta, taču tai bija robežas, un Dzinējs sprieda, ka nupat tās ir traki tuvu. Šim puisēlim nebija ne jausmas, ko viņš kaitina. Rads Trejkoks nebija īstais vīrs, ar ko rotaļāties. Viņa vārds vīros iedvesa bailes vai iekvēlināja drosmi atkarībā no tā, kura pusē tie bija. Skaidrs, ka viņa pacietībai bija robeža, taču tā vēl nebija sasniegta. Par laimi visiem.

“Ak tad mūļi?” ierūcās Trejkoks. “Mūļi sper. Labāk pielūko, lai kāds nenosper tev galvu no pleciem, zēn.” Tad viņš pagriezās un aizslāja pa ceļu atpakaļ, no kurienes bija nācis, iebiedētajiem ļautiņiem raujoties malā, lai pēc tam atkal drūzmētos aiz muguras; tie visi kļiedza reizē

un lūdzās karavīriem, lai neatstāj tos aukstumā, kamēr paši tiek ielaisti pilsētā.

“Nebija gluži sagaidīšana, uz kādu cerējām,” murmināja Dzinējs. Trejkoks klusēja un galvu nokāris soļoja uz priekšu. “Ko tālāk, vadon’?”

Vecais zēns pameta drūmu skatu pār plecu. “Tu mani pazīsti. Nolāpīts, tu domā, ka samierināšos ar tādu atbildi?” Nez kādēļ Dzinējs sprieda, ka nē.

Vislabākās ieceres

Anglandes gubernatora zālē bija auksti. Augstās sienas klāja vienkāršs, kails apmetums, plašās zāles grīdu sedza saltas akmens plāksnes, lielajā, tukšajā kamīnā bija tikai auksti pelni. Vienīgais rotājums bija vienā galā piekārts liels gobelēns, kurā ieausta Savienības zelta saule ar Anglandes sakrustotajiem āmuriem centrā.

Gubernators Mīds sagumis sēdēja cietā krēslā pie milzīga, tukša galda, ar labo roku ļengani turēdams viņa biķera kājiņu. Viņa seja bija bāla un izskatījās iekritusi, amata mantija bija saburzīta un notraipīta, bet plānie, sirmie mati — izspūruši. Būdams dzimis un audzis Anglandē, Vests bieži bija dzirdējis cilvēkus runājam par Mīdu kā spēcīgu valdnieku, iespaidīgu personību, nenogurdināmu provinces un tās ļaužu aizstāvi. Tagad viņš izskatījās pēc sagrauta cilvēka, kurš sabrucis zem smagās amata ķēdes svara, tikpat tukšs un izplēnējis kā viņa lielais kamīns.

Lai arī temperatūra telpā bija ledaina, noskaņojums tajā bija vēl stindzinošāks. Kājas plati iepletis, lielās plaukstas aiz muguras saņēmis tik cieši, ka bālēja pirkstu kauliņi, zāles vidū stāvēja virsmaršals Bērs. Viņam līdzās stīvs kā balķis, galvu nolaidis, stāvēja majors Vests un vēlējās, kaut nebūtu novilcis mēteļi. Šeit bija aukstāks nekā ārā, un laikapsūkļi bija skarbi pat rudenim.

“Vai dzersiet viņu, virsmaršal?” pat nepacēlis skatienu, nomurmīnāja Mīds. Lielajā telpā viņa balss šķīta drebelīga un vāja. Vestam likās, ka gandrīz redz garojam vecā vīra elpu.

“Nē, jūsu godība. Nedzeršu.” Bērs rauca pieri. Cik Vests bija ievērojis, pēdējo pāris mēnešu laikā Bērs rauca pieri nepārtraukti. Šķita, ka citas sejas izteiksmes viņam nebija. Viņš rauca pieri, kad juta cerību, rauca pieri, kad jutās apmierināts, arī — kad bija pārsteigts. Šoreiz viņš rauca pieri ļoti lielās dusmās. Vests nervozi pārlika svaru no vienas nosalušas pēdas uz otru, lai piedabūtu asinis cirkulēt, un vēlējās atrasties jebkur citur, tikai ne šajā zālē.

“Un jūs, major Vest?” čukstēja gubernators. “Vai vēlēšities viņu?” Vests atvēra muti, lai atteiktos, taču Bērs paspēja pirmais.

“Kas notika?” viņš ierūcās, skarbā balss raupji atbalsojās pret drēgnajām sienām un pacēlās līdz pat saltajām sijām.

“Kas notika?” gubernators nodrebinājās un lēni pievērsa iekritušo acu skatienu Bēram, kā ieraugot viņu pirmo reizi. “Es zaudēju savus dēlus.” Viņš ar trīcošu roku paķēra kausu un izdzēra to līdz dibenam.

Vests manīja, kā virsmaršāls Bērs aiz muguras saspiež plaukstas vēl ciešāk. “Izsaku jums līdzjūtību, jūsu godība, taču es runāju par situāciju plašākā mērogā. Es runāju par Melnaku.”

Šķita, ka, izdzirdot šīs vietas nosaukumu vien, Mīds saraujas. “Tur notika kauja.”

“Tur notika slaktiņš!” uzbļāva Bērs. “Kā jūs to paskaidrosiet? Vai nesaņēmat karaļa pavēles? Mobilizēt katru karavīru, ko varat atrast, uzraudzīt savu aizsardzību un gaidīt papildspēkus? Nekādā gadījumā neriskēt iesaistīties kaujā ar Betodu!”

“Karaļa pavēles?” Gubernators savilka lūpu. “Vai gribat teikt — Slēgtās padomes pavēles? Es tās saņēmu. Es tās izlasīju. Es tās apdomāju.”

“Un tad?”

“Es tās saplēsu.”

Vests dzirdēja caur degunu šņākuļojam virsmaršāla smago elpu. “Jūs tās... saplēsat?”

“Simt gadu es un mana ģimene esam valdījuši pār Anglandi. Kad mēs šeit ieradāmies, te nekā nebija.” Runādams Mīds lepni pacēla zodu un izrieza krūtis. “Mēs apguvām šīs mežonīgās zemes. Mēs nolīdām mežus un uzbūvējām ceļus un ciemus, raktuves un pilsētas, kas nesušas bagātību visai Savienībai!”

Vecā vīra skatiens bija ievērojami atdzīvojies. Viņš šķita garāks, drošāks un spēcīgāks. “Pirms vērties pāri jūrai, visupirms šīs zemes ļaudis aizsardzību meklē pie manis! Vai man vajadzēja ļaut šiem ziemeļniekiem, šiem barbariem, šiem lopiem nesodītiem sīrot manās zemēs? Graut manu senču paveikto darbu? Laupīt, dedzināt, izvarot un nogalināt, cik tiem tik? Sēdēt aiz saviem mūriem, kamēr tie posta Anglandi ar zobenu rokā? Nē, virsmaršal Bēr! Ne manas valdīšanas laikā! Es sapulcēju visus vīrus, apbruņoju tos un nosūtīju kaujā pret mežoņiem, un mani trīs dēli soļoja to priekšgalā. Ko citu man bija darīt?”

“Klausīt nolāpītajām pavēlēm!” pilnā balsī kļiedza Bērs. Vestis izbīlī sarāvās, dobajai atbalsij joprojām zvanot ausīs.

Mīds iztrūkās, pablenza uz Bēru, bet tad viņam sāka trīcēt lūpa. Vecā vīra acīs sariesās asaras, un viņa augums atkal saguma. “Es zaudēju savus dēlus,” viņš čukstēja, raudzīdamies aukstajā grīdā. “Es zaudēju savus dēlus.”

“Man žēl jūsu dēlu un visu pārējo, kuru dzīvības tika izniekotas, taču jūsu žēl man nav. Jūs pašrocīgi sagādājat sev šo nelaimi.” Bērs saviebās, tad norija siekalas un paberzēja vēderu. Viņš piegāja pie loga un palūkojās ārā uz auksto, pelēko pilsētu. “Jūs esat izšķērdējis visus savus spēkus, un tagad man jāizretina manējie, lai apsargātu jūsu pilsētas un cietokšņus. Melnakā izdzīvojušos un pārējos, kas apbruņoti un spējīgi cīnīties, jūs nodosiet manā vadībā. Mums būs vajadzīgs katrs vīrs.”

“Un es?” murmināja Mīds. “Tie suņi Slēgtajā padomē noteikti kauc pēc manām asinīm.”

“Lai kauc. Jūs man esat vajadzīgs šeit. Bēgot no Betoda vai aiz bailēm viņu sastapt uz dienvidiem plūst bēgļi. Vai pēdējā laikā esat paskatījies pa logu? Ostenhorma ir ar tiem pilna. Viņi tūkstošiem vien pulcējas aiz pilsētas sienām, un šis ir tikai sākums. Jūs parūpēsieties par tiem un organizēsiet to evakuāciju uz Miderlandi. Jūsu tauta paļāvusies uz jūsu aizstāvību trīsdesmit gadu. Jūs joprojām esat tai vajadzīgs.”

Bērs uzgriezta logam muguru. “Jūs sniegsiet majoram Vestam sarakstu ar joprojām derīgajām vienībām. Ja runājam par bēgļiem, viņiem vajadzīga pārtika, apģērbs un pajumte. Nekavējoties jāsāk gatavoties to evakuācijai.”

“Nekavējoties,” čukstēja Mīds. “Nekavējoties, protams.”

Bērs uzmeta Vestam žiglu skatienu no biezo uzacu apakšas, dziļi ievilkā elpu un devās uz durvīm. Ejot prom, Vests atskatījās. Anglandes gubernators joprojām sagumis sēdēja, saķēris galvu rokās, savā tukšajā, aukstajā zālē.

“Ši ir Anglande,” norādījis uz lielo karti, sacīja Vests. Viņš pagriezās, lai palūkotos uz sanākušajiem. Tikai daži virsnieki izrādīja niecīgu interesi tajā, kas viņam sakāms. Diez vai tas kāds pārsteigums, tomēr kremta šā vai tā.

Ģenerālis Krojs stīvi izslējies un nekustīgs sēdēja garā galda labajā pusē. Viņš bija gara auguma, vājš, uz stūrainās galvas īsi apgrieztiem matiem un ar melnu, vienkāršu un nevainojami tīru formastērpu mugurā. Viņa daudzskaitlīgais personāls bija līdzīgi apcirpts, noskūts, nopulēts un drūms kā pulks bērnieku. Pretējā pusē pa kreisi krēslā izgāzies sēdēja ģenerālis Polders ar aplū seju, sārtu ādu un iespaidīgām ūsām. Viņa lielā, zelta diegu izšuvumiem iestīvinātā apkakle slējās gandrīz līdz lielajām, sārtajām ausīm. Viņa svīta sēdēja krēslos kā uz segliem, tresēm rotātos tumšsarkanos formastērpos, nevēriģi atpogātām apkaklītēm, un ceļa dubļu traipi tika nēsāti lepnī kā medaļas.

Kroja telpas pusē karš nozīmēja tīrību, pašizliedzību un stingru turēšanos pie likumiem. Poldera pusē tas nozīmēja uzkrītošu greznību un rūpīgus matu sakārtojumus. Abas puses noraudzījās otrā ar augstprātīgu nicinājumu, it kā vienīgi viņi zinātu labas karošanas noslēpumus, kamēr otra puse nekad nebūs nekas vairāk par traucēkli, lai cik ļoti tā censtos.

Pēc Vesta domām, traucēkli bija abi ģenerāļi, taču neviens no tiem nerādīja ne pusi apgrūtinājumu, ko sagādāja trešais bars, kas apsēdies galda tālākajā galā. To vadonis nebija neviens cits kā pats tronmantnieks — princis Ladisla. Viņam mugurā bija nevis formastērps, bet gan tādi kā violeti rītasvārki ar uzpleciem. Mājasstērps ar militāriem motīviem. No mežģinēm, kas veidoja viņa aproces vien, sanāktu pamatīgs galdauts, bet arī pavadoņi greznībā neko daudz neatpalika. Krēslos ap princi bija izgāzušies daži no bagātākajiem, izskatīgākajiem un nekam

nederīgākajiem jaunekļiem visā Savienībā. Ja vīra diženumu mērīja pēc tā cepures platuma, šie patiešām bija diženi vīri.

Ar nepatīkami sausu rikli Vests atkal pievērsās kartei. Viņš zināja, kas jāsaka; vajadzēja to tikai pateikt pēc iespējas sadzirdami un apsēsties. Tas nekas, ka aiz muguras stāvēja daži no armijas pieredzējušākajiem vīriem. Par troņmantinieku nemaz nerunānot. Vests zināja, ka šie cilvēki viņu neieredz. Ienīst par viņa augsto pakāpi un zemo izcelsmi. Par to, ka viņš savu vietu nopelnījis.

“Šī ir Anglande,” Vests ierunājās vēlreiz cerībā, ka balsī atskan nosvērta autoritāte. “Kumnuras upe,” un rādāmkociņa gals sekoja izliektajai zilajai upes līnijai, “sadala provinci divās daļās. Dienvidu puse ir daudz mazāka, taču tajā atrodas lielākā iedzīvotāju daļa un gandrīz visas nozīmīgās pilsētas, ieskaitot galvaspilsētu Ostenhormu. Ceļi šeit ir pieņemamā stāvoklī, lauku ainava diezgan atklāta. Ciktāl mums zināms, ziemeļnieki šajā upes krastā vēl nav spēruši kāju.”

Sev aiz muguras Vests izdzirda skaļas žāvas, kas bija skaidri saklausāmas pat no galda tālākā gala. Viņš sajuta pēkšņu niknuma uzplūdu un pagriezās. Izskatījās, ka vismaz princis Ladisla klausās uzmanīgi. Vainīgais bija viens no viņa pavadoņiem, jaunais lords Smunds, — cilvēks ar nevainojamiem ciltsrakstiem un neierobežotu bagātību, nesen pārkāpis divdesmit gadu sliekšni, taču tam piemita visi piemīlīgam desmitgadniekam atbilstošie talanti. Viņš bija izgāzies krēslā un raudzījās tukšumā ar ekstravaganti pavērtu muti.

Vestam nācās saņemt visus spēkus, lai nemestos viņam virsū un nesāktu daudzīt ar rādāmkociņu. “Vai es jūs garlaikāju?” viņš iešņācās.

Smunds izskatījās patiesi pārsteigts, ka ir ievērots. Viņš pablenza te pa labi, te pa kreisi, it kā Vests varētu būt uzrunājis kādu no viņa kaimiņiem. “Kas, es? Nē, nē, major Vest, ne mazākajā mērā. Garlaikojat? Nē! Kumnuras upe sadala provinci divās daļās un tā tālāk. Aizraujoša padarīšana! Aizraujoša! Es patiešām atvainojos. Vakar bija gara nakts, vai saprotat?”

Vests nemaz nešaubījās. Gara nakts, kas pavadīta, dzerot un plātoties kopā ar pārējiem prinča līdzskrējējiem, lai šorīt viņš varētu šķērdēt

visu klātesošo laiku. Varbūt Kroja vīri bija pedanti, bet Poldera — iedomīgi, taču tie vismaz bija karavīri. Vests nebija ievērojis, ka prinča personālam piemistu kaut kādas prasmes, protams, ja neņem vērā krišanu viņam uz nerviem. Tur speciālisti bija tie visi. Atkal pievērsies kartei, viņš niknumā gandrīz grieza zobus.

“Provinces ziemeļu daļa ir pavisam cita lieta,” Vests norūca. “Nevēlami biezu mežu plašumi, nepārejami purvi un stāvi pauguri, reti apdzīvots apvidus. Tur atrodas raktuves, mežcirtēju apmetnes, kā arī vairākas Inkvizīcijas vadītas soda kolonijas, taču tās ir izkaisītas tālu viena no otras. Ir tikai divi ceļi, kas piemēroti lielam vīru vai kravas ratu skaitam, it sevišķi tagad, kad tuvojas ziema.” Viņa rādāmkociņš izsekoja divām punktotām līnijām, kas no ziemeļiem uz dienvidiem stiepās cauri mežiem. “Rietumu ceļš iet tuvāk kalniem, kur savieno raktuvju ciematus. Austrumu ceļš vairāk vai mazāk seko krasta līnijai. Tie sastopas Dunbrekas cietoksnī pie Baltteces uz Anglandes ziemeļu robežas. Šis cietoksnis, kā mēs visi labi zinām, jau atrodas ienaidnieka rokās.”

Vests novērsās no kartes un apsēdās, cenzdamies elpot lēni un vienmērīgi, apspiest dusmas un aizgaiņāt galvassāpes, kas jau sāka pulsēt aiz acīm.

“Pateicos, major Vest,” pieceļoties, lai uzrunātu sanākušos, sacīja Bērs. Telpā sēdošie čabinādamies sarosījās, tikai tagad atmozdami. Virsmaršāls brīdi soļoja šurpu turpu gar karti un sakopoja domas. Tad viņš ar savu rādāmkociņu norādīja kādā punktā krietni uz ziemeļiem no Kumnuras.

“Melnakas ciemats. Neievērojama apdzīvota vieta apmēram desmit jūdzes no piekrastes ceļa. Tāds māju puduris vien, tagad pilnīgi pamests. Tas pat nav atzīmēts kartē. Šī vieta nav ievēribas cienīga. Protams, ja neņemam vērā, ka nesen ziemeļnieki tur noslaktēja mūsu karavīrus.”

“Sasodītie muļķa anglandieši,” kāds noņurdēja.

“Viņiem būtu vajadzējis gaidīt mūs,” ar pašapmierinātu smīnu seja teica Polders.

“Nudien, būtu vajadzējis,” atcirta Bērs. “Taču viņi jutās droši, un kāpēc gan ne? Vairāki tūkstoši labi apgādātu vīru ar kavalēriju. Daudzi

no tiem — profesionāli karavīri. Varbūt ne gluži vienā līmenī ar Karaļa spēkiem, taču apmācīti un apņēmības pilni tik un tā. Šķiet, ka cīņā ar šiem mežoniem tiem būtu jābūt vismaz vienlīdzīgiem pretiniekiem.”

“Taču viņi vismaz labi cīnījās,” iejaucās princis Ladisla, “vai ne, virsmaršal Bēr?”

Bērs bargi paglūnēja pār galdu. “Laba cīņa ir tā, kurā gūst uzvaru, jūsu augstība. Viņi tika noslaktēti. Izbēga tikai tie, kuriem bija labi zirgi un kurus pavadīja ļoti laba veiksmē. Par nožēlu — esam zaudējuši ne tikai vīrus, bet arī aprīkojumu un krājumus. Visu ievērojamā daudzumā, kas tagad bagātina mūsu ienaidnieka spēkus. Iespējams, ka sakāves visnopietnākās sekas ir panika starp iedzīvotājiem. Ceļi, no kuriem būs atkarīga mūsu armija, tagad ir pārblīvēti ar bēgļiem, pārliecinātiem, ka Betods kuru katru mirkli ieradīsies viņu sētās, ciemos un mājās. Protams, tā ir pilnīga katastrofa. Iespējams, ļaunākā, kādu Savienība nesenā vēsturē piedzīvojusi. Tomēr neviena katastrofa nenāk bez savas mācības.”

Virsmaršals stingri atbalstīja lielās plaukstas pret galdu un paliecās uz priekšu. “Šis Betods ir piesardzīgs, viltīgs un nežēlīgs. Viņam netrūkst jātnieku, kājnieku un strēlnieku, un viņš ir pietiekami prasmīgs, lai spētu izmantot tos sadarbībā. Viņam ir izcili izlūki, un viņa spēki ir ārkārtīgi izveicīgi, iespējams, pat mobilāki par mūsējiem, it sevišķi vietās ar tik sarežģītu reljefu kā provinces ziemeļu daļā, kurp mums būs jādodas. Viņš izlika angļandiešiem lamatas, un tie tajās iekrita. Mēs nedrīkstam pieļaut to pašu.”

Ģenerālis Krojs bez prieka iesmējās. “Tātad mums būtu jābaidās no šiem barbariem, virsmaršal? Vai tāds ir jūsu ieteikums?”

“Ko rakstīja Stoliks, ģenerāli Kroj? “Nekad nebīsties sava ienaidnieka, tomēr cieni to.” Ja es kaut ko ieteiktu, pieļauju, ka mans ieteikums būtu tieši šāds.” Bērs sarauktu pieri palūkojās pār galdu. “Tomēr es nesniedzu ieteikumus. Es dodu pavēles.”

Izdzirdis aizrādījumu, Krojs nepatikā saviebās, taču vismaz aizvēra muti. Pagaidām. Vests zināja, ka ilgi viņš neklusēs. Viņš to nekad nedarīja.

“Mums jābūt piesardzīgiem,” tagad uzrunādams visus klātesošos, turpināja Bērs, “tomēr mums joprojām ir priekšrocības. Mūsu rīcībā ir divpadsmit Karaļa spēku pulki un vismaz tikpat daudz muižnieku iesaukto vīru, kā arī nedaudz angļandiešu, kas izvairījušies no asinspirts pie Melnakas. Spriežot pēc saņemtajiem ziņojumiem, pret pretinieku esam vairākumā vismaz pieci pret vienu vai pat vairāk. Mums ir aprīkojuma, taktikas un sistēmas priekšrocības. Izskatās, ka ziemeļniekiem tas ir zināms. Neraugoties uz gūtajiem panākumiem, tie ir palikuši Kumnuras ziemeļu krastā un apmierinās ar furāžas sagādi un retiemi sirojumiem. Izskatās, ka viņi nealkst šķērsot upi un iesaistīties atklātā kaujā pret mums.”

“Kurš gan varētu tos netīros glēvuļus vainot,” sava personāla atzinīgas murdoņas pavadīts, ķīkināja Polders. “Varbūt šie tagad nožēlo, ka vispār šķērsojuši robežu!”

“Varbūt,” nomurmināja Bērs. “Katrā gadījumā tie nenāk pie mums, tāpēc mums jāšķērso upe un tie jānometī pašiem. Līdz ar to mūsu armijas galvenie spēki tiks sadalīti divās daļās — kreisais spārns būs ģenerāļa Kroja vadībā, bet labais — ģenerāļa Poldera.” Abi vīrieši ar visdziļāko naidu saskatījās pār galdu. “No savām noietnēm šeit, Ostenhormā, mēs dosimies augšup pa austrumu ceļu un izretosimies Kumnuras upes otrā krastā cerībā noteikt Betoda armijas atrašanās vietu un piespiest viņu cīnīties izšķirošā kaujā.”

“Ar visdziļāko cieņu vēlos vaicāt,” iejaucās ģenerālis Krojs tonī, kas lika noprast, ka nekādas cieņas viņam nav vispār, “vai labāk nebūtu otru armijas pusi nosūtīt pa rietumu ceļu?”

“Rietumos nav nekā vērtīga, izņemot dzelzi, vienīgo lietu, kuras ziemeļniekiem jau ir papildnam. Gar piekrastes ceļu rodams vairāk resursu, turklāt tas ir tuvāk viņu apgādes un atkāpšanās ceļiem. Un es nevēlos, lai mūsu karaspēks tiek pārlieku izretots. Mēs joprojām tikai minam Betoda spēku apmēru. Ja varēsim piespiest viņu uz kauju, es gribu, lai esam spējīgi ātri koncentrēt spēkus un gūt virsroku.”

“Bet virsmaršal!” Krojs izturējās kā dēls, uzrunājot senilu tēvu, kurš diemžēl joprojām nosaka, kas viņam jādara. “Jūs taču nevēlaties teikt, ka rietumu ceļš jāatstāj neapsargāts?”

“Grasījos tam pievērsties,” Bērs norūca un atkal pagriezās pret karti. “Trešā nodaļa kroņprinča Ladislas vadībā iespiedīsies aiz Kumnuras un paliks sargāt rietumu ceļu. Viņu uzdevums būs parūpēties par to, lai ziemeļnieki neaizlavās mūsu aizmugurē. Viņi turēsies tur, uz dienvidiem no upes, kamēr mūsu galvenie spēki sadalīsies divās daļās un izdzīs ienaidnieku.”

“Protams, virsmaršal.” Krojs atgāzās krēslā ar dārdošu nopūtu, it kā nebūtu cerējis ne uz ko labāku, tomēr pārējo labā bijis spiests papūlēties, bet viņa virsnieki grozīja galvas un kladzināja nepatīkā pret šo ieceri.

“Man tas šķiet nevainojams plāns,” draudzīgi paziņoja Polders. Viņš pār galdu uzsmaidīja Krojam. “Es pilnībā piekrītu, virsmaršal. Esmu jūsu rīcībā, lai kādi būtu jūsu ieskati. Likšu saviem vīriem būt gataviem doties ceļā desmit dienu laikā.” Viņa virsnieki piekrītoši rūca un māja.

“Piecas būtu labāk,” noteica Bērs.

Poldera apaļīgā seja nodeva aizkaitinājumu, taču viņš ātri savaldījās. “Lai būtu piecas, virsmaršal.” Toties tagad bija Kroja kārtā izskatīties pašapmierinātam.

Tikmēr kroņprincis Ladisla tuvredzīgi samiegtām acīm raudzījās uz karti, un viņa nevainojami pūderētajā sejā lēni sāka parādīties domīga izteiksme. “Virsmaršal Bēr,” viņš lēni ierunājās, “manai nodaļai jādodas uz upi pa rietumu ceļu, vai pareizi?”

“Tieši tā, jūsu augstība.”

“Taču upi mēs nešķērsosim?”

“Tieši tā, jūsu augstība.”

“Tad jau mūsu uzdevums ir,” un viņš samiegtām acīm paraudzījās Bērā ar sāpīnātu izteiksmi sejā, “būt tikai aizsardzībā?”

“Nudien. Tikai aizsardzībā.”

Ladisla sarauca pieri. “Izklausās pēc nenozīmīga uzdevuma.” Viņa absurda personāls saknosījās krēslos un neapmierināti purpināja par šādu norīkojumu, kas nav viņu talantu vērts.

“Nenozīmīgs uzdevums? Atvainojiet, lūdzu, jūsu augstība, taču tā nepavisam nav! Anglande ir plaša un skarba valsts. Ziemeļnieki var izsprukt mums caur pirkstiem, un, ja tas notiks, visas mūsu cerības tiek liktas uz jums. Jūsu uzdevums būs nepieļaut, ka ienaidnieks šķērso upi un apdraud mūsu apgādes ceļus vai, vēl ļaunāk, dodas uz pašu Ostenhormu.” Bērs pieliecās tuvāk, ieskatījās princim acīs un autoritatīvi pakratīja dūri. “Jūs būsiet mūsu drošā klints, jūsu augstība, mūsu pīlārs, mūsu pamatu pamats! Jūs būsiet eņģes, kurās šūposies vārti, vārti, kas aizcirtīsies iebrocēju priekšā un izraidīs tos no Anglandes!”

Vests bija sajūsmā. Prinča norīkojums patiešām bija nenozīmīgs, taču virsmaršals arī ateju mēšanu varētu pasniegt kā cildenu darbu. “Lieliski!” cepures spalvai šūpojoties, izsaucās Ladisla. “Eņģes, protams! Kapitāli!”

“Ja citu jautājumu nav, džentlmeņi, mums priekšā daudz darba.” Bērs pavērās apkārt uz skābu ģimju pusapli. Neviens neierunājās. “Brīvi.”

Steidzoties būt pirmie, kas pametīs telpu, ledainiem skatieniem apmainījās Kroja un Poldera virsnieki. Abi lielie ģenerāļi stumdījās durvīs, kas bija platākas, nekā vajadzīgs, lai tie varētu iziet reizē, tomēr neviens negribēja uzgriezt otram muguru vai iet nopakaļ. Kad bija izstūmušies gaitenī, viņi sabozušie pagriezās.

“Ģenerāli Kroj,” augstprātīgi izslējis zodu, novilkta Polders.

“Ģenerāli Polder,” nogludinājis nevainojamo formastērpu, nošņāca Krojs.

Tad tie aizslāja katrs uz savu pusi.

Kad, savā starpā trokšņaini lielīdamies par to, kuram ir visdārgākās bruņas, izklīda pēdējie prinča Ladislas pavadoņi, arī Vests piecēlās, lai ietu prom. Viņam bija simt darīšanu, kam ķerties klāt, un kavējoties viņš neko neiegūtu. Tiesa gan, pirms viņš tika līdz durvīm, ierunājās virsmaršals Bērs.

“Tāda, lūk, ir mūsu armija, ko, Vest? Es zvēru, dažkārt jūtos kā tēvs ar baru ķildīgu dēlu, turklāt bez sievas, kas varētu man palīdzēt. Polders, Krojs un Ladisla.” Viņš nošūpoja galvu. “Mani trīs komandieri! Katrs no viņiem domā, ka visa šī pasākuma mērķis ir tā personīgās slavas

vairošana. Lielāku aunapieru nav visā Savienībā. Brīnums, ka varam satilpināt tos visus vienā istabā.” Viņš pēkšņi atraugājās. “Nolāpītie gremošanas traucējumi!”

Vests meklēja prātā ko pozitīvu. “Ser, vismaz ģenerālis Polders, šķiet, ieklausās.”

Bērs nosprauslājās. “Šķiet gan, taču, ja tas ir iespējams, viņam es uzticos vēl mazāk nekā Krojam. Krojs vismaz ir paredzams. Es varu paļauties uz to, ka viņš mani sadusmos un pretosies uz katru soļa. Uz Polderu paļauties nevar nemaz. Viņš smaidīs un piegļaimosies, un paklausīs līdz niecīgākajam sīkumam, bet tad ieraudzīs izdevību savā labā un ar divkāršu centību pavērsīsies pret mani, gan redzēsi. Strādāt tā, lai tie abi būtu apmierināti, nav iespējams.” Viņš paberzēja pakrūti, saviebās un norija siekalas. “Kamēr vien spējam noturēt tos abus vienlīdz neapmierinātus, mums ir kādas izredzes. Par vienu gan varu būt pateicīgs — viens otru tie ienīst vēl vairāk nekā mani.”

Rievas Bēra pierē ievilkās vēl dziļāk. “Rindā uz manu amatu abi bija man priekšā. Vai zini, ģenerālis Polders ir sens arhidiakona draugs. Krojs ir virstiesneša Marovijas brālēns. Kad atbrīvojās virsmaršala pozīcija, Slēgtā padome nespēja vienoties par vienu no viņiem. Beigās tie pievērsās man kā kompromisam izmisuma gadījumā. Lauķis no provinces, ko, Vest? Lūk, kas viņiem esmu. Efektīvs, taču lauķis tik un tā. Protams, ja rīt nomirtu vai nu Polders, vai Krojs, otrs jau parīt būtu ielikts manā vietā. Grūti iztēloties vēl absurdāku situāciju virsmaršala postenī, līdz tam visam pievienojam kroņprinci, protams.”

Vests gandrīz saviebās. Kā pasniegt labā gaismā to murgu? “Princis Ladisla ir... aizrautīgs?” viņš mēģināja.

“Kur gan es būtu bez tava optimisma?” Bērs bez prieka iesmējās. “Aizrautīgs? Viņš ladinās mākoņos! Balstīts un aptekāts, un neglābjami izlaists visu savu mūžu! Tas puisietis un realitāte ir divi pilnīgi svešinieki!”

“Vai viņam tiešām jāpiesūķir atsevišķa nodaļa, ser?”

Virsmaršals ar resnajiem pirkstiem paberzēja acis. “Diemžēl jā. Šajā ziņā Slēgtā padome ir izteikusies ļoti konkrēti. Viņi raizējas par karaļa slikto veselību un to, ka sabiedrība viņa mantinieku uzskata par pilnīgu

muļķi un uzdzīvotāju. Viņi cer, ka šeit izcīnīsim kādu lielu uzvaru, lai nopelnus varētu piešķirt princim. Tad viņi aizsūtīs to atpakaļ uz Aduu — kaujas lauriem vainagotu un gatavu kļūt par zemnieku iemīļotu karali.”

Bērs mirkli apklusā un raudzījās grīdā. “Esmu darījis visu, lai pasargātu Ladislu no briesmām. Esmu nolīcis viņu vietā, kur, manuprāt, ziemeļnieku nav un, ja kaut cik paveiksies, nekad arī nebūs. Tomēr karu nevar saukt par paredzamu lietu. Ladisla patiešām var nonākt kaujā. Tāpēc man vajadzīgs kāds, kas viņu piesegs. Kāds ar pieredzi kaujas laukā. Kāds, kurš ir tikpat dedzīgs un strādīgs, cik prinča izsmiekla vērtais personāls — mikstmiesīgs un slinks. Kāds, kurš nepieļautu, ka princis iekuļas nepatikšanās.” Viņš pacēla skatienu zem biežajām uzacīm.

Vests juta sirdi pamirstam. “Es?”

“Baidos, ka jā. Nav cilvēka, kuru es labprātāk paturētu sev līdzās, taču princis ir personīgi lūdzis tavu klātbūtni.”

“Manu klātbūtni, ser? Bet es neesmu galminieks! Es neesmu pat muižnieks!”

Bērs nosprauslājās. “Izņemot mani, Ladisla droši vien ir vienīgais cilvēks šajā armijā, kuram vienalga, kā dēls tu esi. Viņš ir troņmantinieks! Muižnieks vai ubags — mēs visi esam vienlīdz zemi viņa priekšā.”

“Bet kāpēc es?”

“Tāpēc, ka tu esi cīnītājs. Pirmais, pārraujot Ulroikas aplenkumu, un tā tālāk. Tu esi pieredzējis kaujas, turklāt ne mazumu. Tev ir cīnītāja reputācija, Vest, un princis arī tādu grib. Lūk, kāpēc.” Bērs izvilka no žaketes vēstuli un sniedza to Vestam. “Varbūt tas saldinās mieles.”

Vests pārļauza zīmogu, atlocīja biezo papīru un ar skatienu pārskrēja dažām rūpīgā rokrakstā rakstītām rindām. Kad bija galā, viņš pārļasija to vēlreiz, lai pārlicinātos, ka nav kļūdījies. Vests pacēla acis. “Tas ir paaugstinājums.”

“Es zinu, kas tas ir. Es to izkārtoju. Varbūt ar lieku zvaigzni uz virsvalka tie uztvers tevi nedaudz nopietnāk, bet varbūt arī nē. Tu to esi pelnījis šā vai tā.”

“Pateicos, ser,” apstulbis sacīja Vests.

“Par ko? Par draņķīgāko darbu visā armijā?” Bērs iesmējās un tēvišķi uzsita viņam uz pleca. “Mums tevis pietrūks, un tas ir fakts. Es aizjāšu pārbaudīt pirmo pulku. Vienmēr esmu uzskatījis, ka komandierim jāradās ļaudis. Vai vēlaties man piebiedroties, pulkvedi?”

Kad viņi izjāja pa pilsētas vārtiem, bija sācis snigt. Vējš svieda baltas lēkškes, kas izkusa, kolīdz skāra ceļu, kokus, Vesta zirga kažoku un viņiem sekojošo sargu bruņas.

“Sniegs,” Bērs purpināja pār plecu. “Jau snieg. Vai nav nedaudz par agru šim gadalaikam?”

“Daudz par agru, ser, taču ir pietiekami auksti.” Vests atlaida roku no grožiem, lai savilkto ciešāk mēteļa apkakli. “Rudens beigām neierasti auksti.”

“Ziemeļos aiz Kumnuras būs krietni aukstāk, ka es tev saku.”

“Jā, ser, un siltāk vairs nekļūs.”

“Mums priekšā varētu būt barga ziema, ko, pulkvedi?”

“Visdrīzāk, ser.” Pulkvedi? Pulkvedis Vests? Kopā šie vārdi joprojām skanēja savādi pat viņa prātā. Nevienam pat sapņos nevarēja rādīties, ka cilvēks no parastas ģimenes varētu tikt tik tālu. Vismazāk jau nu viņam pašam.

“Gara, barga ziema,” Bērs apcerēja. “Mums ātri jānoķer Betods. Jānoķer un ātri jāpieliek tam punkts, pirms visi neesam nosaluši līdz nāvei.” Viņš saviebies skatījās uz kokiem, kas slīdēja garām, uz sniega lēkšķēm, kas krita visapkārt, un caur sarauktām uzacīm palūkojās uz Vestu. “Slikti ceļi, slikts reljefs, slikti laikapstākļi. Nav tas labākais stāvoklis, ko, pulkvedi?”

“Nav, ser,” drūmi noteica Vests, taču viņu nomāca paša stāvoklis.

“Beidz, varēja būt ļaunāk. Tu būsi iekārtojies dienvidos no upes, sausā un siltā vietīnā. Droši vien visu ziemu neredzēsi ne ziemelnieka mata galiņa. Turklāt esmu dzirdējis, ka princis un viņa personāls paēd diezgan labi. Izklusās krietni labāk par bradāšanu sniegā Poldera un Kroja sabiedrībā.”

“Protams, ser.” Tomēr Vests nebija tik pārliecināts.

Bērs pār plecu pameta skatu uz sargiem, kuri sekoja cieņpilnā attālumā. “Vai zini, kad biju jauns, pirms man tika piešķirts apšaubāmais gods komandēt karaļa armiju, man patika jāt. Palaidis zirgu auļos, es varēju jāt jūdzēm tālu. Tas ļāva man justies... dzīvam. Tā vien liekas, ka mūsdienās tam neatliek laika. Instruk tāžas un dokumenti, un dirnēšana pie galdiem — tas ir viss, ko es daru. Dažreiz vienkārši gribas jāt, vai ne, Vest?”

“Protams, ser, bet tagad būtu —”

“Nū!” Virsmaršals iecirta papēžus zirgam sānos, un tas, dubļus no pakaviem šķiezdams, aizdrāzās pa ceļu. Vests mirkli noskatījās pakal ar pavērtu muti.

“Nolādēts!” viņš nočukstēja. Vecais aunapiere visdrīzāk izlidos no segliem un lauzīs kaklu. Kur tad viņi nonāks? Komandēšana būs jāuzņemas princim Ladislam. To iedomājoties, Vests nodrebinājās un sāka dzīt auļos arī savu zirgu. Vai viņam bija izvēle?

Abās pusēs garām zibēja koki, ceļš plūda zem viņa kā upe. Ausis pieskandināja pakavu dipoņa un iemauktu šķinda. Vējš skrēja mutē un dzēla acīs. Taisni sejā sitās sniegpārslas. Vests žigli pameta skatu pār plecu. Sargi neveikli mēģināja nomierināt iztrūkušos zirgus un bija aizkavējušies tālu aiz muguras.

Vests varēja vienīgi mēģināt neatpalikt un censties turēties seglos. Pēdējā reize tik straujos aulekšos bija pirms vairākiem gadiem, kad viņš traucās pār tuksnesīgu klajumu ar gurku jātnieku baru sev astē. Diez vai tad Vests bija vēl vairāk nobijies. Plaukostas bija sāpīgi cieši sažņaugušas grožus, sirds sitās aiz satraukuma un bailēm. Viņš aptvēra, ka smaida. Bēram bija izrādījusies taisnība. Tas patiešām lika sajusties dzīvam.

Virsmaršals bija palēninājis gaitu, un tuvojoties arī Vests pievilka grožus. Tagad viņš smējās un dzirdēja arī Bēru klusi smejam turpat līdzās. Tā smējies Vests nebija mēnešiem ilgi. Varbūt pat gadiem, jo nespēja atcerēties pēdējo reizi. Tad viņš ar acs kaktiņu kaut ko ievēroja.

Vests sajuta šķebinošu rāvienu, trieciena sāpes krūtīs. Galva pašāvās uz priekšu, groži tika izrauti no rokām, un viss sagriezās ar kājām gaisā. Viņa zirgs bija kaut kur pazudis. Vests kūleņiem ripoja pa zemi.

Viņš mēģināja piecelties, un pasaule sašķiebās. Koki un baltas debesis, zirga spērieni, dubļu lēkšķes visapkārt. Viņš kļuva un nogāzās uz ceļa, muti pilnu dubļiem. Rupji raujot aiz mēteļa, kāds viņu piecēla un ievilka mežā.

“Nē,” Vests noelsās, knapi spēdams paelpot no sāpēm krūtīs. Iet uz to pusi nebija iemesla.

Melna līnija starp kokiem. Viņš meimuroja uz priekšu caur krūmiem, saliecies uz pusēm un kāpdams uz sava mēteļa malas. Garāmejojot pamanīja pār ceļu cieši novilkto virvi. Kāds Vestu vilka un nesa. Galva griezās, bija zudusi virziena izjūta. Lamatas! Vests taustījās pēc zobena. Pagāja kāds brīdis, līdz viņš saprata, ka maksts ir tukša.

Ziemeļnieki! Vests juta pakrūtē šausmas. Viņu bija noķēruši ziemeļnieki; un Bēru arī. Betods atsūtījis slepkavas viņus nogalināt. Kaut kur tālāk aiz kokiem bija dzirdams troksnis. Vests pūlējās saprast, kas tas ir. Sargi, kas sekoja viņiem pa ceļu. Ja vien viņš varētu dot tiem kādu signālu...

“Šurp...” viņš nožēlojami aizsmacis noķerkstēja, taču muti uzreiz aizspieda netīra plauksta, un uzbrucējs nogrūda viņu pie zemes zem slapjajiem krūmiem. Vests cīnījās, cik nu spēja, taču viņam nebija spēka. Viņš caur kokiem redzēja, kā sargi aiztraucas garām ne vairāk kā duci soļu attālumā, taču bija pilnīgi bezspēcīgs.

Viņš no visa spēka iekoda plaukstā, taču tā sakļāvās ap seju vēl ciešāk, spiezdama žokli un lūpas. Vests juta asiņu garšu. Varbūt tās bija paša asinis, bet varbūt — no rokas. Sargu saceltais troksnis mežā attālinājās un aplkusa, un tam cieši pa pēdām sekoja bailes. Plauksta atlaidās, uz šķiršanos viņu pagrūda, un Vests novēlās uz muguras.

Redzeslokā virs viņa parādījās seja. Skarba, drūma, dzīvnieciska seja īsi apcirptiem matiem, plēsīgā ņirgā atieztī zobi, salts, truls, nīknuma pilns acu skatiens. Seja pagriezās un nosplāvās zemē. Tās otrā pusē nebija auss. Tikai sārta rētaudu lērpata un caurums.

Vests nekad mūžā nebija redzējis tik ļauna paskata vīru. Tas šķita kā veidots no pašas varmācības. Izskatījās pietiekami spēcīgs, lai pārrautu Vestu uz pusēm, turklāt diezgan gatavs to arī izdarīt. No brūces svešā plaukstā sūcās asinis. No brūces, ko Vests bija izkōdis. Asinis no pirkstu

galiem pilēja meža sūnās. Otrā dūrē vīrietis turēja gludu nūju. Vesta skatiens šausmās tai sekoja. Galā bija spoži populēts smags, izliekts asmens. Cirvis.

Tad lūk, kāds izskatījās ziemeļnieks. Ne jau tie, kas piedzērušies vārtījās Aduas graustu rajonos. Ne tie, kas nāca uz tēva saimniecību lūgties darbu. Tie citi. Tie, ar kuriem māte bērībā bija viņu biedējusi, stāstot stāstus. Vīrs, kura darbs, vaļasprieks un dzīves jēga bija nogalināt. Truls no šausmām, Vests šaudīja skatienu no aukstā asmens uz saltajām acīm un atpakaļ. Ar viņu bija cauri. Viņš mirs te, aukstajā mežā, ieegrūsts dubļos kā suns.

Vestu sagrāba pēkšņs impulss mesties bēgt, un viņš paslējās uz vienas rokas. Viņš pameta skatu pār plecu, taču tajā pusē glābiņa nebija. Caur kokiem uz viņu pusi kāds nāca. Liels vīrs ar biezu bārdu un zobenu pār plecu, un tas nesa rokās bērnu. Vests samirkšķināja acis, lai kaut nedaudz atgūtu mēroga izjūtu. Tas bija lielākais cilvēks, kādu viņš jebkad redzējis, bet bērns bija virsmaršals Bērs. Milzis nosvieda nešļavu zemē kā tādu žagaru kaudzi. Bērs blenza augšup uz to un atraugājās.

Vests grieza zobus. Un tā viņš aizjāja, vecais muļķis; ar kuru galu gan viņš domāja? Ar savu stulbo “dažreiz vienkārši gribas jāt” viņš ir tos abus nogalinājis! Liek justies dzīvam? Neviens no viņiem nenodzīvos nākamo stundu!

Vestam bija jācīnās. Tagad varētu būt viņa pēdējā iespēja. Pat ja nebija nekā, ar ko cīnīties. Labāk mirt tā, nekā tupot uz ceļiem dubļos. Viņš mēģināja uzaustīt dusmas. Kad tās nebija vajadzīgas, tām nebija ne gala, ne malas. Tagad nekā. Tikai izmisīga bezpalīdzība pielējusi locekļus kā ar svinu.

Tad nu gan varonis. Tad nu gan cīnītājs. Viņš knapi spēja noturēties neapmīzies. Sieviete iesit gan viņš prata. Savu māsu varēja sadauzīt pusbeigtu. Pat raugoties acīs paša nāvei, šis atmiņas joprojām lika kaunā un riebumā aizcirsties elpai. Vests bija cerējis vēlāk izpirkt savu vainu. Vienīgi “vēlāk” nekad vairs nepienāks. Viss. Viņš juta acis saskrienam asaras.

“Piedod,” Vests pie sevis nomurmināja. “Lūdzu, piedod.” Viņš aizvēra acis un gaidīja galu.

“Nevajag atvainoties, draugs; man domāt, viņam ir bijis iekosts arī stiprāk.”

No meža bija parādījies vēl viens ziemeļnieks, kurš notupās blakus Vestam. Tievš, taukainiem brūniem matiem, kas nokarājās abpus kārnajai sejai. Žigls, tumšs skatiens. Gudrs skatiens. Viņš neganti pasmīnēja, neiedvesdams ne mazāko drošības sajūtu. Divas rindas stipru, dzeltenu, spicu zobu. “Sēdi,” viņš sacīja, bet akcents bija tik smags, ka Vests tik tikko saprata teikto. “Sēdi un esi mierā, būs labāk.”

Pār viņu un Bēru bija izslējies ceturtais vīrietis. Liels vīrs platām krūtīm, tā plaukstu locītavas bija tikpat resnas kā Vesta potītes. Šur tur bārdā un pinkainajos matos vīdēja pa sirmam matam. Pēc tā, kā pārējie atbrīvoja tam vietu, varēja spriest, ka vadonis. Viņš lēni un domīgi palūkojās uz Vestu kā cilvēks, kurš raugās uz skudru, spriežot, vai samīt to ar savu zābaku.

“Kā jums šķiet, kurš no šiem ir Bērs?” viņš ducināja ziemeļnieku mēlē.

“Bērs esmu es,” teica Vests. Vajadzēja aizsargāt virsmaršalu. Vajadzēja. Vests nedomādams uzrausās kājās, taču joprojām bija sareibis no kritiena, tāpēc nācās pieturēties pie kāda zara, lai nezaudētu līdzsvaru. “Bērs esmu es.”

Vecais karotājs lēni un pamatīgi nopētīja viņu no galvas līdz kājām. “Tu?” Viņš pēkšņi iesmējās, dobji un draudīgi kā negaiss pamalē. “Tas man patīk! Tas nu gan ir labi!” Viņš pagriezās pret ļaunīgo. “Redzi? Man likās, tu teici, ka šiem dienvidniekiem nav dūšas?”

“Es teicu, ka šiem trūkst smadzeņu.” Vienaussis noglūnēja uz Vestu kā izsalcis kaķis uz putnu. “Un vēl neesmu redzējis pretējo.”

“Es domāju, ka tas ir šitais.” Vadonis raudzījās zemē uz Bēru. “Tu i Bērs?” viņš jautāja kopējā mēlē.

Virsmaršals paskatījās uz Vestu, tad pacēla galvu uz garajiem ziemeļniekiem un lēni piecēlās kājās. Viņš iztaisnoja formastērpu un nobraucēja no tā dubļus kā vīrs, kurš gatavojas mirt ar cieņu. “Es esmu Bērs un netaisos jūs izklaidēt. Ja grasāties mūs nogalināt, dariet to tagad.” Vests

palika, kur bijis. Nešķita, ka šobrīd cieņa ir pūļu vērtā. Viņš gandrīz jau juta cirvi iegrauzamies galvā.

Tomēr ziemeļnieks ar iesirmo bārdū tikai smaidīja. “Es saprotu, ka varējāt kļūdaini tā nodomāt, un mēs atvainojamies, ja esam padeldējuši jūsu nervus, taču neesam nākuši jūs nogalināt. Mēs atnācām jums palīdzēt.” Vests pūlējās saprast, ko tikko dzirdējis.

Bērs tāpat. “Palīdzēt mums?”

“Ziemeļos ir ne mazums ļaunū, kas Betodu ienīst. Daudzi neliec ceļus no laba prāta, un ir tādi, kas to nedara vispār. Tie būtu mēs. Mums ar to kucesdēlu ir sen briedis naids, un esam apņēmušies ar viņu izrēķināties vai arī ņemt galu mēģinot. Vieni paši mēs cīnīties nevaram, taču dzirdējām, ka pret viņu karojat jūs, tāpēc nospriedām, ka jums pievienosimies.”

“Pievienosieties mums?”

“Lai to izdarītu, esam nākuši tālu ceļu, un spriežot pēc tā, ko ceļā redzējām, palīdzība jums noderētu. Tomēr, kad nonācām te, jūsu ļaudis negribēja mūs pieņemt.”

“Šamie bij diezgan nepieklājīgi,” tupēdams blakus Vestam, piebilda tievais.

“Šie bija nudien, Dzinēj, nudien. Taču mēs neesam no tiem, kas atkāpjas pēc nelaipnas sarunas. Tad man ienāca prātā parunāt ar tevi kā vadonim ar vadoni, ja tā var teikt.”

Bērs paskatījās uz Vestu. “Viņi grib cīnīties kopā ar mums,” viņš noteica. Vests plikšķināja acis pretī, joprojām pūlēdamies pieņemt domu, ka, iespējams, sagaidīs vakaru dzīvs. Tas, kuru dēvēja par Dzinēju, smaidīja un ar spalū pa priekšu sniedza Vestam zobenu. Pagāja kāds mirklis, līdz Vests aptvēra, ka tas ir viņa ierocis.

“Paldies,” neveikli satvēris rokturi, Vests nomurmināja.

“Nav par ko.”

“Mēs esam pieci,” turpināja vadonis, “visi nosaukti vīri un veterāni. Esam cīnījušies pret Betodu un esam cīnījušies kopā ar Betodu visās Ziemeļu malās. Nav daudz tādu, kas labāk pārzinātu viņa manieri. Varam izlūkot, varam kauties un, kā redzat, — varam izlikt pārsteigumus. No

darīšanas vērtā darba mēs neizvairīsimies, un mums darīšanas vērts ir viss, kas kaitēs Betodam. Ko teiksi?”

“Nu... ē,” ar īkšķi berzēdams zodu, bilda Bērs. “Atklāti sakot, jūs esat ļoti...” un viņš vienu pēc otras uzlūkoja visas netirās, rētainās sejas, “... noderīga vīru grupa. Kā gan es varētu atteikt tik laipni izteiktam piedāvājumam?”

“Tad es labāk jūs iepazīstināšu. Šis te ir Dzinējs.”

“Tas es esmu,” atkal nozibinājās neomulīgo smīnu, norūca tievais ar spicajiem zobiem. “Prieks pazīt.” Viņš sagrāba Vesta plaukstu un saspieda, līdz noknikšķēja dūru kauliņi.

Trejkoks ar īkšķi norādīja uz ļaunīgo ar cirvi un vienu ausi. “Šis draudzīgais dēlietis ir Melnais Dovs. Es gribētu teikt, ka ar laiku viņš kļūst patikamāks, taču tā nav.” Dovs atkal pagriezās un nospļāvās zemē. “Lielais puisis ir Tuls Duru. Viņu dēvē par Pērkoņgalvu. Vēl ir Drūmais Hardings. Viņš ir tur, kokos, un nelaiž jūsu zirgus uz ceļa. Tiesa gan, par viņu neraizējieties, viņam tāpat nebūtu, ko jums teikt.”

“Un tu?”

“Rads Trejkoks. Šis nelielās komandas vadonis sakarā ar to, ka mūsu iepriekšējais vadonis devies atpakaļ zem dubļiem.”

“Atpakaļ zem dubļiem, skaidrs.” Bērs dziļi ievilka elpu. “Nu tad tā. Jūs varat atbildēt pulkvedim Vestam. Esmu pārliecināts, ka viņš atradīs jums pārtiku un gulvietas, par darbu nemaz nerunājot.”

“Es?” rokā joprojām ļengani turēdams zobenu, izdvesa Vests.

“Bez šaubām.” Virsmaršala mutes kaktiņā vīdēja tikko jaušams smīns. “Mūsu jaunie sabiedrotie kā reize iederēsies prinča Ladislas svītā.” Vests nesaprata, vai smieties vai raudāt. Kad viņš bija iedomājies, ka situācija nevarētu kļūt vēl sarežģītāka, bija jātiek galā vēl ar pieciem mežoniem.

Trejkoks ar iznākumu izskatījās gana apmierināts. “Labi,” viņš noteica un lēni apstiprinoši palocīja galvu. “Tas tad būtu norunāts.”

“Norunāts,” platāk iepletis ļauno smaidu, atkārtoja Dzinējs.

Tas, ko sauca par Melno Dovu, ilgi un salti noraudzījās Vesta sejā.

“Sūda Savienība,” viņš norūca.

Jautājumi

*Sandam dan Gloktam,
Dagoskas vecākajam inkvizitoram, un tikai viņam vienīgajam*

Jūs nekavējoties kāpsiet uz kuģa un uzņemsieties Dagoskas pilsētas Inkvizīcijas nodaļas vadību. Jūs noskaidrosiet, kas notika ar Jūsu priekštecī, vecāko inkvizitoru Davostu. Jūs turpināsiet viņa izmeklēšanu par sazvērētības aizdomām, iespējams, pat pilsētas padomē. Jūs pārbaudīsiet domniekus un pilnībā likvidēsiet neuzticamos. Nežēlīgi sodiet nodevību, taču pārliecinieties, ka Jūsu pierādījumi ir pamatoti. Rupji kļūdīties mēs turpmāk nevaram atļauties.

Ap pussalu jau pulcējas gurku armija, kas ir gatava izmantot jebkuru mūsu vājību. Karaļa spēki ir pilnībā nodarbināti Anglandē, tādēļ gurku uzbrukuma gadījumā palīdzību negaidiet. Līdz ar to Jums jānodrošina pilsētas aizsardzība un pietiekamas rezerves, lai izturētu jebkādu aplenkumu. Par savu darbu informēsiet mani regulārā vēstulē sarakstē. Jūsu galvenais uzdevums ir nodrošināt to, lai Dagoska nekādā gadījumā nenonāk gurku rokās.

Nepieviliet mani.

*Salts,
Viņa Majestātes Inkvizīcijas arhidiakons*

Glokta uzmanīgi salocīja vēstuli, iebāza to atpakaļ kabatā un pārbaudīja, vai turpat blakus drošībā atrodas karaļa pilnvara. *Sasodītais štrunts*. Kopš arhidiakons viņam to iedeva, pamatīgais dokuments smagi nostiepa viņa mēteli. Glokta izvilka to no kabatas un pagrozīja; spilgtajā saules gaismā uzmirdzēja zelta lapa uz biezā, sarkanā zīmoga. *Viena papīra lapa, tomēr vērtīgāka par zeltu. Nenovērtējama. Ar šo es runāju paša karaļa balsī. Esmu ietekmīgākais cilvēks Dagoskā, varenāks par pašu gubernatoru. Visiem mani jāciena un jāklausa. Tiesa gan, kamēr esmu dzīvs.*

Ceļojums nebija patīkams. Kuģis bija mazs, un turpceļā Loka jūra nebija to žēlojusi. Glokta kajīte bija sīka, karsta un piesmakusi kā cepeškrāsns. *Cepeškrāsns, kas šūpojas gan dienu, gan nakti*. Pat ja sekmējās ieēst putru, kas zvalstījās bļodā, viņš drīz vien izvēma to pašu nieku, ko bija izdevies norīt. Vismaz no apakšējā klāja nepastāvēja iespēja ievelties jūrā pār bortu nejdzīgās kājas dēļ. *Jā, ceļojums ne tuvu nav bijis patīkams.*

Tomēr tagad tas bija galā. Kuģis slideja savā vietā darbigajā pietātnē. Jūrnieki jau stīvējās gar enkuru un vilka uz klāja tauvas. Tagad no kuģa uz puteklaino krastu tika nolaists traps.

“Labs ir,” noteica praktiķis Severards. “Iešu kaut ko ieraut.”

“Iedzer kaut ko stiprāku, bet pielūko, lai tu vēlāk mani uzmeklētu. Rīt mūs gaida darbs. Daudz darba.”

Severards palocīja galvu, un garie, plānie mati nošūpojās ap kalsno seju. “O, es dzīvoju, lai kalpotu.” *Nezinu, kā dēļ tu dzīvo, bet šaubos, ka tas ir īstais iemesls*. Viņš, greizi svilpodams, aizslāja, norībināja pa trapu, aizgāja pār pietātnes dēļiem un nozuda starp noputējušajām, brūnajām krasta ēkām.

Glokta ar raizēm paraudzījās uz šauro koka gabalu, satvēra spieķa rokturi ciešāk un laizīja tukšās smaganas, lai saņemtos drosmi uz tā uzkāpt. *Pašreizējā varonība, nūdien*. Uz brīdi ienāca prātā, vai gudrāk nebūtu list pāri uz vēdera. *Tas samazinātu iespēju ņemt galu ūdenī, tomēr diez vai būtu pieklājīgi, vai ne? Biedējošais pilsētas Inkvizīcijas vecākais inkvizitors izlien savu jauno valdījumu krastā uz vēdera!*

“Palīdzēt?” sarkanajiem matiem spurojoties uz visām pusēm kā dadža adatām, no ērtas vietas pret borta margām viņš sāniski noraudzījās

praktiķe Vitari. Šķiet, viņa visu ceļu bija sauļojusies svaigā gaisā kā tāda ķirzaka; kuģa šūpošanās to nebija ietekmējusi, un nospiedošo karstumu praktiķe bija izbaudījusi tikpat dedzīgi kā Glokta — ienīdis. Bija grūti noteikt, kāda sejas izteiksme paslēpta zem praktiķa maskas. *Tomēr varu saderēt, ka viņa smaida. Bez šaubām, jau gatavo pirmo ziņojumu arhidiakonomam: "Lielāko ceļojuma daļu kroplis pavadīja zem klāja vemdams. Kad ieradāties Dagoskā, viņš bija jāiznes krastā reizē ar kravu. Jau paguvīs kļūt par izsmieklū..."*

"Protams, ka nē!" atcirta Glokta un uzkāpa uz dēļa, it kā riskētu ar dzīvību katru mīļu rītu. Noliekot uz tā labo kāju, traps brīdinoši sašūpojās, un Glokta sāpīgi apzinājās, kā tālu zem viņa pret glumajiem krastmalas akmeņiem skalojas pelēcīgi zaļais ūdens. *Piestātnē atrasts peldošs līķis...*

Galū galā, pievilkdams atmirušo kāju, viņš pāršļūca pāri bez negadījumiem. Kad tika līdz piestātnes putekļainajiem akmeņiem un beidzot nostājās uz sauszemes, viņš sajuta absurdu lepnuma uzplūdu. *Smieklī nāk. Varētu domāt, ka jau esmu sakāvis gurkus un izglābis pilsētu, nevis noklibojis trīs soļus.* Lai viss kļūtu vēl ļaunāk, tagad, kad viņš bija pieradis pie pastāvīgās kuģa šūpošanās, no sauszemes nekustīguma reiba galva un rāva uz augšu kuņģi, turklāt saulē sakarsētās piestātnes sāļā puvuma smaka ne tuvu nepalīdzēja to remdēt. Glokta piespieda sevi norīt rūgtas siekalas, aizvēra acis un pagrieza seju pret skaidrajām debesīm.

Velns un elle, te ir karsti. Glokta bija aizmirsis, kā mēdz būt dienviņdos. Gads gāja uz beigām, tomēr saule joprojām cepināja, un viņš pludoja sviedros zem garā, melnā mēteļa. *Varbūt inkvizīcijas tērpi lieliski palīdz iedvest bailes aizdomās turamajos, taču baidos, ka nav piemēroti karstam klimatam.*

Praktiķim Frostam klājās vēl ļaunāk. Lielais albīns bija nosedzis katru pienbaltās ādas collu un bija uzvilcis pat cimdus un platmali. Neuzticīgi un bēdīgi samiedzis sārtās acis, viņš skatījās zilajās debesīs; platā, bālā seja ap melno masku bija klātā sīkām sviedru lāsītēm.

Vitari ieslīpi paglūnēja uz cietējiem. "Jums abiem vajadzētu biežāk iet ārā," viņa nomurmināja.

Piestātnes galā gaidīja inkvizitoru melnajās drānās tērpies vīrietis, kurš turējās grūstošās sienas ēnā, tomēr pamatīgi svīda tik un tā. Garš, kaulains vīrs ar izvalbītām acīm un liku degunu, no kura lobījās saulē apsvilusi āda. *Sagaidītāju delegācija? Spriežot pēc tās apmēriem, mani šeit negaida vispār.*

“Es esmu Hārkers, pilsētas vecākais inkvizitors.”

“Biji, līdz ierados es,” atcirta Glokta. “Cik daudz jūsu ir?”

Inkvizitors sarauca pieri. “Četri inkvizitori un ap divdesmit praktiķu.”

“Maz, ja nodevība jāizskauž tik lielā pilsētā.”

Rieva Hārķera pierē kļuva arvien dziļāka. “Mums tas nekad nav sagādājis grūtības.” *Ak, jā, patiešām. Protams, izņemot to reizi, kad bez vēsts pazaudējāt savu vecāko inkvizitoru.*

“Vai šī ir pirmā reize, kad esat Dagoškā?”

“Esmu pavadījis kādu laiku dienvidos.” *Mana mūža labākās un arī launākās dienas.* “Kara laikā biju Gurkulā. Redzēju Ulroiku.” *Drupās pēc tam, kad bijām pilsētu nodedzinājuši.* “Un divus gadus pavadīju Šafā.” *Ja imperatora cietums skaitās. Divi gadi neizturamā karstumā un mokošā tumsā. Divi gadi ellē.* “Taču Dagoškā esmu pirmo reizi.”

“Hm,” vienaldzīgi novilkā Hārķers. “Jūsu apmešanās vieta ir Cita-delē.” Viņš ar zodu pameta uz augsto klinti, kas slējās virs pilsētas. *Protams, ka tur. Bez šaubām — visaugstākās ēkas visaugstākajā stāvā.* “Parādīšu jums ceļu. Gubernators Vurmss un viņa padomnieki priecāsies iepazīties ar savu jauno vecāko inkvizitoru.” Viņš novērsās ar zināma rūgtuma izteiksmi sejā. *Domā, ka biji pelnījis šo vietu? Man prieks, ka lieku tev vilties.*

Hārķers raitā solī devās dziļāk pilsētā, un praktiķis Frosts lāčoja viņam līdzās, ierāvis galvu platajos plecos, un turējās visās iespējamajās ēnas strēlēs, it kā saule apšaudītu viņu sikām šautriņām. Vitari likumoja pa putekļaino ielu, it kā tā būtu kāda deju grīda, un glūnēja logos un šaurās sānieliņās. Glokta neatlaidīgi šļūca nopakaļ, un kreisā kāja jau sāka smelgt no piepūles.

“Pilsētā kroplis pagāja tikai trīs soļus, līdz nogāzās gar zemi un visu atlikušo ceļu bija nesams uz nestuvēm, kur gulēja, kviekdams kā aizkauta

cūka, un lūdzās ūdeni, bet iedzīvotāji, kurus iebiedēt viņš bija nosūtīts, apstulbuši noraudzījās šajā ainā...

Glokta atieza smaganas, iecirta atlikušos zobus tajās un piespieda sevi neatpalikt no pārējiem; spieķa rokturis griezās plaukstā, mugurkauls mokoši knikstēja pie katra soļa.

“Ši ir Lejaspilsēta,” pār plecu norūca Hārkers, “kur izmitināti iedzimtie iedzīvotāji.”

Mūlzīgs, izcepināts, pieputējis un smirdīgs graustu rajons. Ēkas bija sīkas un nekoptas — grīlīgas vienstāva būdiņas, greizas pusceptu dubļu ķieģeļu kaudzes. To iedzīvotāji bija tumšādaini, nabadzīgi ģērbti un izskatījās izsalkuši. No kādām durvīm uz viņiem paglūnēja kaulaina sieviete. Uz likiem kruķiem garām aizsteberēja vecs vīrs ar vienu kāju. Šaurā šķērsielā starp atkritumu kaudzēm skraidīja skrandaini bērni. Gaisā smagi dvingoja puvuma un sliktas kanalizācijas smaka. Varbūt neesošas kanalizācijas. Visur dūca mušas. Resnas, niknas mušas. Vienīgie radījumi, kas šeit dzīvo pārticībā.

“Ja es būtu zinājis, ka šī ir tik burvīga vieta,” komentēja Glokta, “tad būtu atbraucis agrāk. Izskatās, ka dagoskāņi daudz ieguvuši no pievienošanās Savienībai, vai ne?”

Hārkers ironiju nepamanīja. “Tā ir. Īsajā brīdī, kamēr gurki kontrolēja pilsētu, viņi aizveda daudzus no vadošajiem pilsoņiem verdzībā. Tagad, Savienības paspārnē, viņi ir patiešām brīvi un var strādāt un dzīvot, kā vēlas.”

“Patiešām brīvi, jā?” *Tad lūk, kāda izskatās brīvība.* Glokta noskatījās uz sagumušu vietējo iedzīvotāju bariņu, kas pulcējās ap tirgus būdiņu, kurā retās rindās izlikti puspuvuši augļi un mušu apsēsti bojāti gaļas atgriezumi.

“Nu, lielākoties.” Hārkers saviebās. “Kad ieradāties, inkvizīcijai nācās likvidēt dažus nemiera cēlājus. Tad, pirms trim gadiem, nepateicīgie cūkas uzsāka sacelšanos.” *Pēc tam kad piešķirām viņiem brīvību dzīvot kā lopiem pašu pilētā. Esmu satriekts.* “Protams, mēs viņus apspiedām, taču tie radīja milzumu postījumu. Pēc tam viņiem tika liegts nēsāt ieročus vai ieiet Augšpilsētā, kur dzīvo lielākā daļa balto. Kopš tā laika viss